

Dziedzictwo rodziny Fibigerów

FILIP PRZYBYŁ, KAROLINA BARTOSZCZYK

OPIEKUN: MGR WIOLETTA JANISZEWSKA

NIEPUBLICZNE GIMNAZJUM KSO

„EDUKATOR” W KALISZU

Dziedzictwo

«dobra kultury, nauki i sztuki pozostawione przez poprzednie pokolenia»

ARNOLD FIBIGER

WAŻNE!
Ponieważ istnieje firma o podobnym brzmieniu, prosimy zwracać uwagę i adresować:
Arnold Fibiger,
Kalisz,
ul. Szopena №9.

kalisz@zosemmalowanie.pl

Rodzina Fibigerów

Fiebigierowie, bo tak pierwotnie brzmiało nazwisko rodu przyszłych budowniczych fortepianów, przybyli do Kalisza w latach 40. XIX wieku. Głową rodziny był Carl Gottlob, stolarz, który po przybyciu do Kalisza kontynuował swój zawód, próbując najprawdopodobniej swój fach rozszerzyć o umiejętność budowy instrumentów klawiszowych.

Stworzyli oni wielki przemysł muzyczny w Polsce i zasługują na pamięć.

FABRYKA FORTEPIANÓW I PIANIN
ARNOLDA FIBIGER
w Kaliszu

ma zawsze na składzie fortepiany i pianina najnowszej konstrukcji, o silnych i szlachetnych tonach, materiały wyborowe, klawiatury we wszystkich instrumentach pod gwarancją, z prawdziwej kości słoniowej.

Cena przystępna. Wieloletnia gwarancja. 293—2.1

Budynek Fabryki Fortepianów i Pianin Arnolda Fibigera, z końca XIX w.

Założyciel fabryki

Założycielem fabryki był **Gustaw Arnold Fibiger I**. Urodził się w 1847 r. w Kaliszu jako syn stolarza Karola Gottloba. Praktykował u ojca, a po jego śmierci w zakładzie Fryderyka Hintza. Później pracował jako czeladnik w firmach niemieckich.

W 1873 r. w Alei Józefiny założył własny warsztat. W 1878 r. ukończył swój pierwszy fortepian. W 1898 r. warsztat przeniesiono na ul. Chopina.

Brat właściciela Rudolf Otton Fibiger współpracował z wytwórnią fortepianów wykonując w swojej odlewni ramy żeliwne do fortepianów i pianin.

G. A. Fibiger był konstruktorem wielu udanych modeli fortepianów i pianin, za które otrzymywał szereg nagród na wystawach przemysłowych w całej Europie.

Zmarł w 1915 r. w Warszawie, pochowany został w Kaliszu.

Gustaw Arnold Fibiger I

Willa Fibigerów

Równoległe z fabryką i na jej terenie, Gustaw Arnold I wzniósł pałacyk, a dokładniej willę dla siebie i swojej rodziny. Tak naprawdę to dokładnie nie wiadomo kiedy willa Fibigerów powstała. Wariantem najczęściej przyjmowanym jest przywołana wcześniej teza, że dom Fibigerów wznoszono równoległe z nowym budynkiem fabryki fortepianów, a data jego powstania to sama końcówka XIX wieku.

Dawna willa Fibigerów, obecnie restauracja i hotel

Dom Fibigerów

Swego czasu dom ten był jednym z jaśniejszych punktów kulturalnych Kalisza. Gościli tu między innymi Maria Dąbrowska, Janusz Teodor Dybowski, Tadeusz Kulisiewicz, Artur Rubinstein czy Witold Małcużyński.

Z willą tą związana jest piękna anegdota, według której na polecenie Gustawa Arnolda I Fibigera wejście główne do domu miało być zamknięte, a mieszkańcy willi mieli używać tylko wejścia bocznego. Głowa rodziny Fibigerów swoją fanaberię tłumaczyła tym, że drzwi frontowe do swojego domu otworzy tylko i wyłącznie cesarzowi niemieckiemu Wilhelmowi II Hohenzollernowi.

Kolejny właściciel fabryki

Dzieło ojca kontynuował Gustaw Fibiger II (urodzony w 1881r.). Uczęszczał do gimnazjum w Kaliszu, praktykował jednocześnie w fabryce ojca. Później praktykował w firmach niemieckich. Po śmierci ojca przejął fabrykę. Był konstruktorem szeregu modeli pianin i fortepianów. Zmarł w 1926r. w Kaliszu, pochowany na cmentarzu ewangelickim.

Gustaw Fibiger II

Zdjęcie wnętrza fabryki zamieszczone w gazecie

Gustaw Arnold Fibiger III

Po śmierci Gustawa II pracę kontynuował Gustaw Arnold Fibiger III, urodzony w Kaliszu w 1912 r., uczęszczał do gimnazjum im. T. Kościuszki, studiował w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Po skończeniu studiów praktykował w fabryce swojego ojca, a po jego śmierci został jednym ze spadkobierców. Walczył w wojnie obronnej 1939 r., lata okupacji spędził w obozach jenieckich. W latach 1945-1953 był dyrektorem swojej, ale już upaństwowionej fabryki, która nosiła nazwę CALISIA. Od 1953 r. był głównym konstruktorem, następnie kierownikiem działu fortepianów. W 1977 r. przeszedł na emeryturę. Dzięki jego inicjatywie w 1954 r. powstało technikum budowy fortepianów. Zmarł w 1989 r. w Kaliszu. Pochowany na cmentarzu ewangelickim.

Gustaw Arnold Fibiger III

Bracia K. i A. Fibiger

Aleksander Oskar Fibiger (1873-1935), bratanek Gustawa Arnolda I. Praktykował w Kaliszu w fabryce Gustawa Arnolda I, następnie w Niemczech, Austrii, Szwajcarii, Francji. W 1899 r. wraz z bratem Karolem Ottonem Fibigerem (1872-1942) założył w Kaliszu fabrykę pianin i fortepianów Bracia K. i A. Fibiger zwaną też Apollo, istniejącą do 1939 r. Produkował głównie pianina, w mniejszej ilości fortepiany. Instrumenty z tej fabryki cieszyły się powodzeniem wśród muzyków i szerokiego grona odbiorców. Karol Otton zmarł w 1942 r. pochowany został na cmentarzu ewangelickim w Kaliszu.

W fabryce Braci K. i A. Fibiger praktykował i pracował Jan Sylwester Fibiger (1901-1992), syn Aleksandra Oskara. Po śmierci ojca stał się współwłaścicielem fabryki. Jednak wskutek nieporozumień rodzinnych wyjechał do Kowar. Po wojnie nadal prowadził ojcowską fabrykę produkując meble i naprawiając instrumenty muzyczne. Mimo starań nie udało się wznowić produkcji fortepianów. Pracował także w fabryce fortepianów CALISIA, uczył zawodu w Technikum Budowy Fortepianów. Zmarł w 1992 r. Pochowany został w Kaliszu.

Fabryka Fortepianów Pianin i Klawiatur

egzystująca od roku 1899

B-ci K. i A. FIBIGER

KALISZ, UL. POLNA Nr. 20

Tel. Nr. 314.

Nagrodzona Dyplomem Honorowym i złotymi medalami, a ostatnio na Pierwszej Wystawie Muzycznej w Warszawie Wielką Złotą Nagrodą, poleca instrumenty pierwszej jakości na bardzo dogodnych warunkach.

Prosimy nie zamieniać firmy naszej z firmą Arnold Fibiger, z którą to firmą nie mamy nic wspólnego.

Reklama zamieszczona w „Przewodniku po Kaliszu” z 1932r.

Losy fabryki po II wojnie światowej

Gustaw Arnold Fibiger III po wojnie wraca do zrujnowanej fabryki i za zgodą władz obejmuje kierownictwo swojej fabryki, ale nie może produkować fortepianów tylko meble. W konspiracji, starzy pracownicy fabryki odtwarzają maszyny i narzędzia potrzebne do produkcji instrumentów. Niestety, wieść o tym dociera do stolicy i kierownik Fibiger otrzymuje pisemne polecenie, aby wszystkie narzędzia do produkcji instrumentów przekazać delegatowi Ministerstwa Kultury i Sztuki.

Upór i pasja kierownika Fibigera oraz grupy starych pracowników spowodowała decyzję o kontynuowaniu produkcji pianin i fortepianów, ale już marki „Calisia”, w fabryce, która przeszła na własność państwa za „odszkodowaniem”, i w której Fibiger nie był już kierownikiem, ale konstruktorem.

Gustaw Fibiger zakłada jedyne w Europie Technikum Budowy Fortepianów. Wkrótce zostaje ponownie zdegradowany i wysiedlony z biura do lichej pakamerki na poddaszu. Mimo to, doskonali instrumenty, jego pianino zdobywa w 1973 roku srebrny medal na targach we Frankfurcie nad Menem. Do końca dbał, o jakość i produkcję, bywało, iż dokładał z własnej kieszeni robotnikom, aby dokończyli prace po godzinach.

Budynek Fabryki Fortepianów i Pianin Arnolda Fibigera, z lat II wojny światowej

Technikum Budowy Fortepianów

Na początku lat 50-tych XX wieku Gustaw Arnold Fibiger troszcząc się o przyszłość zakładu, wysunął pomysł powstania szkoły, której zadaniem byłoby kształcenie młodych kadr. Przewidywał bowiem, że przedsiębiorstwo zostanie pozbawione kiedyś fachowców wraz z odejściem starej kadry doskonałych mistrzów. Sam Fibiger czuł się w obowiązku przekazać swoją wiedzę i doświadczenie młodszemu pokoleniu.

Technikum Budowy Fortepianów powstało w 1954 roku dzięki poparciu Zjednoczonych Zakładów Przemysłu Muzycznego i Centralnego Zarządu Szkół Artystycznych. Szkoła w pierwszym roku swojego istnienia znalazła pomieszczenie w budynku Państwowej Szkoły Muzycznej i weszła w skład Średniej Szkoły Muzycznej jako osobny wydział pod nazwą Państwowa Średnia Szkoła Muzyczna Instrumentów Klawiszowych.

Technikum Budowy Fortepianów cd.

W 1957 roku szkoła otrzymała oficjalną nazwę Technikum Budowy Fortepianów. Pierwszymi uczniami nowo powstałej szkoły byli młodociani pracownicy fabryk fortepianów w Kaliszu i Legnicy. W pierwszych latach swojej działalności szkoła była przydzielona Ministerstwu Kultury i Sztuki a od 1960 roku Technikum Budowy Fortepianów zostało włączone do grona placówek kształcenia zawodowego będących w gestii Ministerstwa Oświaty.

Od września 1964 roku szkoła została wprowadzona do gmachu Zespołu Szkół Zawodowych Nr 2 w Kaliszu przy ulicy Rzemieśniczej 6. Podczas I-go Zjazdu Absolwentów z okazji 35-lecia szkoły, we wrześniu 1989r nadano jej imię Gustwa Arnolda Fibigera.

Fotografia reklamowa wyrobów Kaliskiej Fabryki Fortepianów i Pianin "Calisia" w Kaliszu z połowy lat 70. XX w. wykonane na zamku w Gołuchowie

Fabryka Fortepianów i Pianin „Calisia”

Fabryka Fortepianów i Pianin „Calisia” przestała istnieć kilkanaście lat po śmierci swojego prawowitego właściciela. Zakład, który przetrwał dwie wojny światowe, czas wielkiego kryzysu, oraz erę gospodarki socjalistycznej nie odnalazł się w czasach wolnego rynku i w roku 2007 przestał funkcjonować jako przedsiębiorstwo.

W 2010r. nastąpiło przejęcie praw do znaku „Calisia” przez VERSHOLD i uruchomienie produkcji fortepianów poza granicami Polski.

Kaliszanom, z lat świetności „Calisii” pozostały jedynie: wspomnienia o pięknych instrumentach, zabytkowy budynek u zbiegu ulic Złotej i Chopina oraz willa Fibigerów.

Wnętrze budynku fabryki obecnie

Dalsze losy

Niszczący budynek Fabryki Pianin i Fortepianów "Calisia" został nabyty przez FB Antczak jesienią 2015 roku. Naczelnym celem firmy jest przywrócenie obiektowi jego dawnej świetności. Od dnia nabycia, rozważano różne możliwości i scenariusze, które pozwoliłyby na efektywne wykorzystanie obiektu przy zachowaniu jego unikalnego charakteru. Po uwzględnieniu licznych analiz i ekspertyz, podjęto decyzję o zagospodarowaniu przestrzeni na hotel oraz centrum kulturalno - biznesowe. W budynku znajdzie się także miejsce przeznaczone dla przedsięwzięć kulturalnych, a na dziedzińcu powstanie parking.

Bibliografia

- Zbiory Archiwum państwowego w Kaliszu dotyczące Fabryki Fortepianów i Pianin Arnold Fibiger
- Kwiatkowski Władysław: *Przewodniku po Kaliszu*. Kalisz: WYDAWNICTWO KALISKIEGO ODDZIAŁU POL. TOW. KPAJOZN, 1932.
- <http://www.calisia.com/zalozyciele.html> [12 maja 2016; 16:10]
- http://www.calisia.com/historia_marki.html [12 maja 2016; 16:24]
- <http://www.kalisz.pl/pl/q/o-miescie/najwybitniejsi-przedstawiciele-1> [9 maja 2016; 17:40]
- <http://isakowicz.pl/archiwum/index.php?page=news&kid=8&nid=6598> [15 maja 2016; 15:42]
- <http://benignus.com.pl/tbf/historia/> [15 maja 2016; 15:58]

Bibliografia cd.

- <http://kalisz.liszewski.info/index.php/2015/arnold-fibiger-fabryka-fortepianow-i-pianin-w-kaliszu/> [10 maja 2016; 18:16]
- <http://www.archiwum.kalisz.pl/wystawy-on-line-017> [13 maja 2016; 20:15]
- <http://www.archiwum.kalisz.pl/aktualnosci/83> [13 maja 2016; 20:32]
- https://wkaliszu.pl/8037222/Fabryka_Fortepianow_i_Pianin_Calisia.html [14 maja 2016; 18:19]
- <http://www.antczak.pl/firma/aktualnosci> [14 maja 2016; 19:45]
- http://www.calisia.pl/uploads/photo/image/558527c36e6f64181a8b0700/article__DSC0015.JPG [14 maja 2016; 20:15]
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d2/PL_Kalisz_Calisia.JPG [14 maja 2016; 21:35]